

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
30 серпня 2021 року, протокол № 1

Ректор, голова вченої ради університету,
доктор юридичних наук, професор

_____ Олег ОМЕЛЬЧУК

30 серпня 2021 року
м.п.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 232 Соціальне забезпечення
галузі знань 23 Соціальна робота**

м. Хмельницький
2021

РОЗРОБНИК:

професорка кафедри трудового, земельного та господарського права, кандидатка юридичних наук, доцентка
27 серпня 2021 року

_____ Надія ЧУДИК-БІЛОУСОВА

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри трудового, земельного та господарського права
28 серпня 2021 року, протокол № 1

Завідувач кафедри,
доктор юридичних наук, професор
28 серпня 2021 року

_____ Іван КОСТЯШКІН

Декан юридичного факультету,
кандидат юридичних наук, доцент
28 серпня 2021 року

_____ Сергій КРУШИНСЬКИЙ

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
28 серпня 2021 року, протокол № 1

Перша проректорка, голова методичної ради університету, кандидатка наук з державного управління, доцентка
28 серпня 2021 року

_____ Ірина КОВТУН

Обліковий обсяг – 0,54 ум.др.арк.

ЗМІСТ

Стор.

1.	Опис навчальної дисципліни	–	2
2.	Заплановані результати навчання	–	3
3.	Програма навчальної дисципліни	–	5
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	7
	4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	–	7
	4.2. Аудиторні заняття	–	8
	4.3. Самостійна робота студентів	–	8
5.	Методи навчання та контролю	–	8
6.	Схема нарахування балів	–	9
7.	Рекомендована література	–	9
	7.1. Основна література	–	9
	7.2. Допоміжна література	–	10
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	12

1. Опис навчальної дисципліни

1.	Шифр і назва галузі знань	–	23	Соціальна робота
2.	Код і назва спеціальності	–	232	Соціальне забезпечення
3.	Назва спеціалізації	–		
4.	Назва дисципліни	–		Право соціального забезпечення
5.	Тип дисципліни	–		обов'язкова
6.	Код дисципліни	–		ОДПП 1.2.5.
7.	Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–	1	
8.	Ступінь вищої освіти, що здобувається	–		бакалавр
9.	Курс / рік навчання	–	2/2	
10.	Семестр	–	3	
11.	Обсяг вивчення дисципліни:			
	1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	–	4,5/135	
	2) денна форма навчання:			
	аудиторні заняття (годин)	–	62	
	% від загального обсягу лекції (годин)	–	45,9	
	% від обсягу аудиторних годин	–	30	
	% від обсягу аудиторних годин	–	48,3	
	семінарські заняття (годин)	–	32	
	% від обсягу аудиторних годин	–	51,6	
	самостійна робота (годин)	–	73	
	% від загального обсягу тижневих годин:	–	54	
	аудиторних занять	–		
	самостійної роботи	–	3,6	
		–	4,3	
12.	Форма семестрового контролю	–		екзамен
13.	Місце дисципліни в логічній схемі:			
	1) попередні дисципліни	–		ОДПП 1.2.1. Вступ до спеціальності та основи наукових досліджень
	2) супутні дисципліни			ВД 2.1.5 Історія соціального забезпечення ВД 2.1.6 Соціальне законодавство ОДПП 1.2.3 Соціальна робота
	3) наступні дисципліни	–		ОДПП 1.2.7. Соціальне консультування та інспектування

14. Мова вивчення дисципліни – українська.

2. Заплановані результати навчання

Навчальна дисципліна «Право соціального забезпечення» забезпечує формування таких компетентностей відповідно до ОПП «Бакалавр соціального забезпечення»:

ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово у професійній діяльності, здатність вести ділове листування, працювати з документами, складати проекти необхідних документів українською мовою.

ЗК 07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 08. Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій

ЗК 09. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 10. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 16. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо при прийнятті рішень та вирішенні проблемних ситуацій у сфері соціального забезпечення

Навчальна дисципліна «Право соціального забезпечення» сприяє формуванню таких спеціальних компетентностей відповідно до ОПП «Бакалавр соціального забезпечення»:

СК 01. Здатність аналізувати суспільні процеси пов'язані з соціальним розвитком Української держави, розуміти природу, динаміку, принципи організації системи соціального забезпечення, форми та способи взаємодії уповноважених органів та закладів.

СК 02. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення

СК 03. Здатність консультувати з питань соціального забезпечення різних осіб та груп населення, котрі опинилися у складних життєвих обставинах.

СК 04. Здатність використовувати механізми призначення виплат та надання соціальних послуг та застосування засобів контролю в системі соціального забезпечення населення.

СК 10. Здатність здійснювати аналіз механізмів надання окремих видів соціального забезпечення, планувати та реалізовувати заходи з надання адресної соціальної допомоги.

СК 11. Здатність оцінювати якість соціальних послуг.

СК 16. Здатність визначати соціальні ризики та підбирати організаційні, економічні та правові механізми для їхнього подолання та/або мінімізації, надавати консультації та висновки щодо можливостей призначення та отримання окремих видів соціального забезпечення.

Навчальна дисципліна «Право соціального забезпечення» забезпечує досягнення таких результатів навчання, передбачених ОПП «Бакалавр соціального забезпечення»:

ПР 04. Вміння застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу системи соціального захисту населення.

ПР 05. Використовувати механізми призначення адресної соціальної допомоги, пенсій, соціальних послуг.

ПР 08. Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення.

ПР 10. Визначати умови соціально-економічної підтримки різних категорій населення, досліджувати ситуації, факти, та проблеми соціального забезпечення з метою пояснення, прогнозування та реагування на існуючі проблеми у сфері соціального забезпечення.

ПР 16. Застосовувати нормативно-правову базу в захисті соціальних груп населення, демонструвати практичні навички застосування норм права щодо відносин, котрі виникають при наданні окремих видів соціального забезпечення

ПР 24. Надавати консультації щодо можливих способів здійснення та захисту прав та інтересів особи у сфері соціального забезпечення, вести формальну і неформальну бесіду з проблем соціального забезпечення.

<i>Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:</i>
<i>1. Знання</i> <i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>
1.1) визначати законодавство, що регулюють правовідносин у сфері соціального забезпечення;
1.2) характеризувати юридичні факти як підставу виникнення правовідносин у сфері соціального забезпечення;
1.3) характеризувати організаційно-правові форми та види соціального забезпечення;
1.4) визначати порядок та умови призначення окремих видів соціального забезпечення.
<i>2. Розуміння</i> <i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>
2.1) пояснювати зміст дефініцій основних термінів, що розкривають права соціального забезпечення;
2.2) визначати специфіку законодавства у сфері соціального забезпечення;
2.3) характеризувати порядок надавання пенсії;
2.4) характеризувати порядок надавання страхових та державних допомог;
2.5) характеризувати порядок надання соціальних послуг та пільг.
<i>3. Застосування знань</i> <i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>
3.1) аналізувати правове регулювання механізмів реалізації права особи на соціальне забезпечення;
3.3) аналізувати юридичні факти на підставі яких призначається відповідний вид соціального забезпечення;
3.4) правильно застосовувати норми права; при визначенні механізмів призначення відповідного виду соціального забезпечення;
3.5) оформляти документи необхідні для отримання відповідного виду соціального забезпечення;
<i>4. Аналіз</i> <i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>
4.1) аналізувати способи реалізації прав у сфері соціального забезпечення;
4.2) порівнювати процедуру отримання різних видів соціального забезпечення;
4.3) аналізувати порядок застосування норм права при призначенні окремих видів соціального забезпечення;
4.4) аналізувати порядок застосування норм права при реалізації права на соціальне забезпечення;
5.5.) виділяти головні положення (завдання, пропозиції), закріплені викладені в нормативно-правових актах у сфері соціального забезпечення.
<i>5. Синтез</i> <i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>

5.1) аргументувати потребу застосування відповідних норм законодавства у сфері соціального забезпечення;
5.2) встановлювати механізм здійснення права особи на відповідний вид соціального забезпечення;
5.3) встановлювати механізм застосування державних соціальних стандартів і нормативів уповноваженими державними органами при призначенні чи наданні відповідного виду соціального забезпечення;
5.4) встановлювати механізм призначення особі окремого виду соціального забезпечення;
5.5) узагальнювати механізми реалізації повноважень органами, що беруть участь у призначенні окремих видів соціального забезпечення.
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) узагальнювати значення правових норм для регулювання відносин у сфері соціального забезпечення;
6.2) порівнювати способи реалізації особою права на різні види соціального забезпечення;
6.3) узагальнювати значення законодавства при регулюванні відносин у сфері соціального забезпечення;
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>
7.1) оформляти документи для надання окремих видів соціального забезпечення;
7.2) розробляти схему застосування норми права уповноваженим органом чи особою для вирішення проблем, які виникають в процесі прийняття рішення з надання чи ненадання особі відповідного виду соціального забезпечення.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття, предмет, метод та система соціального забезпечення

Поняття соціальної політики держави та її вплив на розвиток права соціального забезпечення як галузі права. Співвідношення понять «соціальне забезпечення», «соціальний захист». Поняття та функції соціального забезпечення.

Поняття права соціального забезпечення. Предмет права соціального забезпечення. Поняття, види та зміст правовідносин з соціального забезпечення.

Методи права соціального забезпечення. Функції права соціального забезпечення. Принципи права соціального забезпечення. Види та форми соціального забезпечення.

Система права соціального забезпечення. Загальна, спеціальна та особлива частини соціального забезпечення.

Поняття та класифікація джерел права соціального забезпечення.

Тема 2. Правовідносини з соціального забезпечення

Поняття, класифікація та види правовідносин з соціального забезпечення. Поняття, види та зміст матеріальних, процедурних та процесуальних правовідносин з соціального забезпечення.

Суб'єкти правовідносин з соціального забезпечення: поняття, види, правосуб'єктність. Загальна характеристика суб'єктів права соціального забезпечення. Правові передумови участі особи в соціально-забезпечувальних правовідносинах. Правоздатність та галузевий правовий статус особи. Загальні суб'єкти правовідносин соціального забезпечення. Спеціальні суб'єкти соціального забезпечення. Уповноважені державою органи, заклади та установи як суб'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин. Об'єкти правовідносин з соціального забезпечення.

Юридичні факти як підстави виникнення права особи на соціальне забезпечення: поняття, особливості, значення. Загальна характеристика юридичних фактів як підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин з соціального забезпечення.

Тема 3. Організаційно-правові форми соціального забезпечення

Поняття та види організаційно-правових форм соціального забезпечення. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування: поняття та види. Суб'єкти загальнообов'язкового державного соціального страхування. Об'єкти загальнообов'язкового державного соціального страхування. Організація солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування в Україні. Страховий стаж як підстава соціального забезпечення: поняття і види. Підтвердження та обчислення страхового (трудового) стажу.

Державне соціальне забезпечення за рахунок бюджетних коштів: поняття, підстави, суб'єкти. Асигнування за рахунок коштів територіальних громад як організаційно-правова форма соціального забезпечення. Видатки, що здійснюються з державного бюджету: на охорону здоров'я, на соціальний захист та соціальне забезпечення. Видатки, що здійснюються з місцевих бюджетів. Трансферти, які надаються з державного бюджету України місцевим бюджетам.

Державна соціальна підтримка як організаційно-правова форма соціального забезпечення в Україні.

Недержавне соціальне забезпечення як організаційно-правова форма соціального забезпечення: підстави отримання, суб'єкти надання.

Тема 4. Правове регулювання пенсійного забезпечення

Поняття і види пенсій у солідарній пенсійній системі як окремого виду соціального забезпечення. Пенсійне забезпечення за віком. Загальні і пільгові умови призначення пенсій за віком. Умови призначення пенсії по інвалідності внаслідок загального захворювання. Пенсії по втраті годувальника. Поняття, умови призначення. пенсія за вислугу років. Поняття, умови призначення пільгової пенсії.

Пенсійне забезпечення військовослужбовців та прирівняних до них осіб. Види пенсій для військовослужбовців та прирівняних до них осіб (пенсія за вислугою років, пенсія по інвалідності, пенсія по втраті годувальника). Пенсії за особливі заслуги перед Батьківщиною: поняття, суб'єкти та порядок призначення. Пенсійне забезпечення осіб, які постраждали від Чорнобильської катастрофи. Пенсійне забезпечення жителів гірських населених пунктів.

Строки призначення пенсії. Порядок виплати пенсії. Виплата пенсій особам, які перебувають на державному утриманні.

Тема 5. Правове регулювання надання страхових допомог

Поняття, види та класифікація страхових допомог як окремого виду соціального забезпечення. Поняття, умови призначення та порядок виплати допомоги з тимчасової непрацездатності для застрахованої особи. Поняття, умови призначення та порядок виплати допомог у зв'язку з нещасним випадком на виробництві, професійним захворюванням, гострим професійним захворюванням (отруєнням) для застрахованої особи. Поняття, умови призначення та порядок виплати допомоги на випадок вагітності та пологів для застрахованої особи. Поняття, умови призначення та порядок виплати допомоги у разі безробіття для застрахованої особи. Порядок виплати допомоги на поховання застрахованої особи.

Строки призначення страхових допомог. Підстави припинення виплати страхових допомог.

Тема 6. Правове регулювання надання державних допомог

Поняття та види державних допомог як окремого виду соціального забезпечення. Поняття, види, умови призначення державних допомог сім'ям з дітьми. Порядок призначення та розміри допомоги сім'ям з дітьми. Порядок надання натуральної допомоги при народженні дитини.

Поняття, умови призначення та порядок виплати державної допомоги малозабезпеченим особам. Поняття, умови призначення та порядок виплати державної допомоги особам з інвалідністю. Поняття, умови призначення та порядок виплати державної допомоги особам, які не набули права на пенсію особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю та особам з інвалідністю з дитинства.

Поняття, умови призначення та порядок виплати державної допомоги на дітей, хворих на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні

захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет і типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, на дитину, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, яким не встановлено інвалідність. Поняття, умови призначення та порядок виплати державної допомоги на дітей, хворих на ВІЛ (СНІД).

Поняття, умови призначення та порядок виплати допомоги особі, яка постраждала від торгівлі людьми. Поняття, умови призначення та порядок виплати допомоги внутрішньо переміщеним особам. Поняття, умови призначення та порядок надання субсидії на оплату житлово-комунальних послуг. Порядок призначення та виплати тимчасової державної допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме.

Строки призначення державних допомог. Підстави припинення виплати державних допомог. Виплата державних допомог особам, які перебувають на державному утриманні.

Тема 7. Правове регулювання надання соціальних послуг

Поняття, види та принципи надання соціальних послуг як окремого виду соціального забезпечення. Складна життєва обставина як підстава надання соціальних послуг. Джерела фінансування соціальних послуг. Органи, заклади та установи, які забезпечують надання соціальних послуг. Порядок надання соціальних послуг різним категоріям.

Страхове соціальне обслуговування безробітних осіб та осіб, які постраждали внаслідок нещасного випадку, професійного захворювання чи гострого професійного захворювання (отруєння): підстави та порядок отримання.

Тема 8. Правове регулювання соціального забезпечення окремих категорій

Соціальний статус особи як підстава надання соціального забезпечення. Порядок встановлення соціального статусу для окремих категорій. Правові засади соціального забезпечення ветеранів війни, ветеранів праці, осіб похилого віку. Соціальне забезпечення осіб, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС. Соціальне забезпечення ВІЛ-інфікованих, хворих на СНІД. Соціальне забезпечення жертв нацистських переслідувань, репресованих осіб, дітей війни, військовослужбовців та прирівняних до них осіб, учасників війни, учасників ООС/АТО, . Соціальна підтримка осіб з інвалідністю, багатодітних сімей, внутрішньо переміщених осіб.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		Денна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
Лекції	Сем. (прак).		Лабор.	Ін.зав.	СРС		
1.	Поняття, предмет, метод та система соціального забезпечення	22	6	6	-	-	10
2.	Правовідносини з соціального забезпечення	21	6	6	-	-	9
3.	Організаційно-правові форми соціального забезпечення	15	2	4	-	-	9
4.	Правове регулювання пенсійного забезпечення	15	2	4	-	-	9
5.	Правове регулювання надання страхових допомог	17	4	4	-	-	9
6.	Правове регулювання надання державних допомог	17	4	4	-	-	9
7.	Правове регулювання надання соціальних послуг	15	4	2	-	-	9
8.	Правове регулювання соціального забезпечення окремих категорій	13	2	2	-	-	9
9.	Всього годин:	135	30	32	-	-	73

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 5.2.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 5.2.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів денної форми навчання включає завдання до окремих тем.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 5.2.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.3. Виконання індивідуальних завдань всіма студентами не є обов'язковим і може здійснюватися окремими студентами з власної ініціативи або за пропозицією викладача.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 5.2.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекцій занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань.
- складання окремих процесуальних документів.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- 1) усне опитування на семінарських заняттях;
- 2) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;
- 3) захист підготовленого звіту з ІНДЗ;
- 4) складання окремих видів документів за ситуаційними завданнями;

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі екзамену з використанням письмових тестових завдань.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендована література

7.1. Основна література

1. *Болотіна Н. Б.* Право соціального захисту України. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2008. 668 с.
2. *Бориченко К. В.* Соціальний захист сімей з дітьми за законодавством України. Одеса : Фенікс, 2015. 302 с.
3. *Вишновецька С. В., Новосельська І. В.* Право соціального забезпечення України : навч.-метод. посіб. К. : Персонал, 2009. 320 с.
4. *Краснов Є. В.* Захист прав у сфері соціального забезпечення : навч.- метод. посіб. Одеса : Фенікс, 2015. 118 с.
5. *Кучма О. Л., Сіньова Л. М.* Право соціального забезпечення України : навч. посіб. Київ : ФОП Маслаков, 2019. 306 с.
6. *Мокрицька Н. П.* Право соціального забезпечення : навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 536 с.
7. Право соціального забезпечення в Україні : підруч. / за заг. ред. Т. А. Занфірової, С. М. Прилипка, О. М. Ярошенка. 2-ге вид. переробл. і доповн. Х. : ФІНН, 2012. 640 с.
8. Право соціального забезпечення України : навч. посіб. / Б. С. Сличинський, І. В. Зуб, П. І. Мінюков та ін. К. : Юридична книга, 2003. 453 с.
9. Право соціального забезпечення : навч. посіб. / за заг. ред. В. В. Жернакова. Х. : Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2013. 126 с.
10. Право соціального забезпечення : підруч. / за ред П. Д. Пилипенка. 2-ге вид., переробл. і доп. К. : Ін Юре, 2008. 504 с.
11. Правове регулювання соціального обслуговування населення в сучасних умовах: проблеми теорії та практики / за наук. ред. О. М. Ярошенка. Харків : Юрайт, 2012. 312 с.
12. *Сташків Б. І.* Вступ до права соціального забезпечення : навч. посіб. Чернігів : Десна, 2014. 232 с.
13. *Сташків Б. І.* Право соціального забезпечення. Загальна частина : навч. посіб. / Б. І. Сташків. Чернігів : Десна, 2016. 692 с.

7.2. Допоміжні джерела

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96- ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80>.
3. Про державну допомогу сім'ям з дітьми: Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12>.
4. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям: Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1768-14>

5. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>.
6. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20.10.2014 р. № 1706-VII. *Офіційний вісник України*. 2014. № 94. Ст. 2709.
7. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV. *Офіційний вісник України*. 2003. № 33. Ст. 1770.
8. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III. *Офіційний вісник України*. 2000. № 13. Ст. 505.
9. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV. *Офіційний вісник України*. 1999. № 42. Ст. 2080.
10. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 р. № 5067-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>.
11. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.2017 р. № 280/97-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.
12. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 р. № 586-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>.
13. Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей: Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-15>.
14. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21.03.1991 р. № 875-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12>.
15. Про охорону дитинства: Закон України від 27.07.2001 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 30. Ст. 142.
16. Про соціальний захист дітей війни: Закон України від 18.11.2004 № 2195-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2195-15>.
17. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20.12.1991 р. № 2011-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12>.
18. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 18. Ст. 73.
19. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту: Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3551-12>.
20. Деякі питання виготовлення і видачі посвідчень батьків багатодітної сім'ї та дитини з багатодітної сім'ї : Постанова Кабінету Міністрів України від 02.03.2010 р. № 209. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/209-2010-%D0%BF>.
21. Деякі питання встановлення лікарсько-консультативними комісіями інвалідності дітям. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.11.2013 р. № 917. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/917-2013-%D0%BF>.
22. Деякі питання здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.06.2016 р. № 365. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/365-2016-%D0%BF>.
23. Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах: постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 р. № 585. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/585-2020-%D0%BF>.
24. Про затвердження Методики верифікації житлових субсидій: Наказ Міністерства фінансів України від 27.10.2020 р. № 641. *Офіційний вісник України*. 2021. № 17. Ст. 690.
25. Про затвердження Порядку надання статусу особи, на яку поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.09.2015 р. № 740. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/740-2015-%D0%BF>.
26. Про затвердження Порядку призначення і виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2003 р. № 250. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/250-2003-%D0%BF>.
27. Про надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово- комунальних послуг: Постанова

- Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 р. № 505. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/505-2014-%D0%BF>
28. Про організацію надання соціальних послуг: постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 р. № 587. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-2020-%D0%BF>.
  29. Деякі питання адміністрування надання місцевими державними адміністраціями і територіальними громадами соціальної підтримки у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей: наказ Міністерства соціальної політики України від 30.12.2020 р. № 868. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/v0868739-20>.
  30. Про затвердження Порядку проведення експериментального проекту з реалізації функціоналів першої черги Єдиної інформаційної системи соціальної сфери: Постанова Правління Пенсійного фонду України від 03.03.2021 р. № 8-1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/za400-21/ed20210303>.
  31. Chudyk-Bilousova, Nadiia. (2021) Right to social security of internally displaced persons under the Legislation of Ukraine. *Bezpieczeństwo prawa człowieka stosunki międzynarodowe*. Tom III. Redakcja naukowa Krzysztof Żarna. Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego. Rzeszów, 2021. S. 30–40.
  32. Бориченко К. В. Поняття та форми захисту права на соціальне забезпечення. *Право і суспільство*. 2017. № 1. С. 99-104.
  33. Гудзь А. О. Система соціального захисту України та місце в ній недержавного соціального забезпечення. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2019. № 40. С. 106–109.
  34. Данилюк О. І. Соціальний захист населення та фінансовий механізм його реалізації. *Ефективна економіка*. 2019. № 5. URL : http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2019/52.pdf.
  35. Кабаченко М. Тимчасова непрацевдатність: деякі актуальні питання. *Публічне право*. 2014. № 2. С. 263-268.
  36. Костюк В. Конституційне право на соціальний захист в умовах сьогодення: науково-правовий аспект. *Публічне право*. 2015. № 2. С. 252-259.
  37. Ласько І. Класифікація джерел права соціального забезпечення України. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2008. Вип. 47. С. 117–123.
  38. Литвиненко В. М. Правосуб'єктність фізичних осіб як отримувачів соціальних послуг. *Підприємництво, господарство і право*. 2010. № 2. С. 70-73.
  39. Мельник В. Розвиток законодавства про соціальний захист осіб з інвалідністю в умовах незалежності української держави. *Публічне право*. 2015. № 2. С. 260-266.
  40. Мірошниченко Ю. Р. Конституційно-правові аспекти забезпечення соціальних прав людини та громадянина. *Підприємство, господарство та право*. 2019. № 11. С. 245-250.
  41. Орловський О. Я. Застосування норм права соціального захисту: теоретико-правовий аспект. *Право і суспільство*. 2020. № 2. С. 64-70
  42. Тараненко Л. С., Чудик-Білоусова Н. І. Роль юридичної служби з організації договірної роботи в соціальній та медичній сферах. *Університетські наукові записки*. 2021. № 2 (80). С. 104–111. DOI: <https://doi.org/10.37491/UNZ.80.9>.
  43. Чудик-Білоусова Н. І. Нові соціальні ризики як підстава соціального забезпечення в Україні. *Університетські наукові записки*. 2015. № 1 (53). С. 80–108.
  44. Чудик-Білоусова Н. Поняття та система договорів соціального сприяння. *Університетські наукові записки*. 2020. № 1 (73). С. 158–176.
  45. Чудик-Білоусова Н. І. Договірне регулювання відносин у сфері пенсійного забезпечення в сучасних умовах. *Приватне право і підприємництво*. Вип. 17, 2017. К. : Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва Національної академії правових наук України, 2017. С. 130–134.
  46. Чудик-Білоусова Н. І. Соціальне замовлення в системі надання соціальних послуг. *Університетські наукові записки*. 2017. № 3 (63). С. 167–183.
  47. Чудик-Білоусова Н. І. Соціально-правові гарантії в особливий період. *Університетські наукові записки*. 2015. № 2 (54). С. 135–154.
  48. Чудик-Білоусова Н. І. Становлення договірного регулювання соціального страхування в Україні. *Університетські наукові записки*. 2018. № 3–4 (67–68). С. 158–176.

49. Чудик-Білоусова Н. І. Сучасні тенденції правового регулювання надання соціальних послуг. *Університетські наукові записки*. 2016. № 3 (59). С. 133–150.
50. Чудик-Білоусова Н. І. Цивільно-правовий договір у системі соціального забезпечення України. *Університетські наукові записки*. 2014. № 4 (52). С. 43–54.
51. Шумна Л. П. Правові проблеми реалізації соціальної політики держави в умовах ринкової економіки. *Університетські наукові записки*. 2016. № 59. С. 18–28.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. www.rada.gov.ua — Верховна Рада України.
2. www.president.gov.ua — Президент України.
3. www.kmu.gov.ua — Кабінет Міністрів України.
4. <http://www.msp.gov.ua> — Міністерство соціальної політики України.
5. <http://www.pfu.gov.ua> — Пенсійний фонд України.
6. <http://www.fse.gov.ua> — Фонд соціального страхування України.
7. <http://www.dcz.gov.ua> — Державна служба зайнятості
8. www.nbuv.gov.ua — Національна наукова бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
9. <http://univer.km.ua> — сайт Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова.